

Nr 344.

Av herr **Kyling**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 318, med förslag till värnpliktslag.

Enär inkallelseförfarande med personliga order avses framdeles komma till användning i mycket stor utsträckning, måste såsom i propositionen framhållits största möjliga garanti skapas för att de värnpliktiga kunna nås med postförsändelser. Eftersom de uppgifter om de värnpliktigas postadresser, som de militära myndigheterna erhålla från folkbokföringsmyndigheterna, ej torde vara tillfyllest, böra de värnpliktiga åläggas vissa mot de nuvarande bestämmelserna om adressanmälan svarande skyldigheter. I 34 § i Kungl. Maj:ts förslag har för sådant ändamål intagits ett stadgande, enligt vilket den värnpliktige har frihet att välja vilken åtgärd som helst för vinnande av det åsyftade resultatet — att han kan nås av en militär postförsändelse. I den föreslagna paragrafens andra stycke har särskilt utsagts, att såsom sådan åtgärd skall anses anmälan om adressförändring hos postanstalt samt, beträffande sjömanshusinskrivna, hos sjömanshusombudsman. Mot förslaget i denna del finnes enligt min mening intet att erinra.

Till stadgandet i 34 § an knyter straffbestämmelsen i 37 §, som stadgar straff för det fall att värnpliktig vid adressförändring underlåter vidtaga sådan åtgärd att postförsändelse från militär myndighet utan dröjsmål kan komma honom tillhanda. Enligt förslaget skall dock dömas till straff endast om underlåtenheten medför, att postförsändelsen återgår till avsändaren såsom obeställbar. Mål om förseelse mot 37 § skall enligt den föreslagna 43 § upptagas och avgöras av länsstyrelse. Det är underkastat tvekan om den sålunda föreslagna straffbestämmelsen är effektiv. Enligt motiven till 34 § skulle det stå den värnpliktige fritt att t. ex. vidtala någon närstående att vidarebefordra post. Om han vidtagit sådan åtgärd, skulle han ej kunna straffas, om den han vidtalat brister i sitt åtagande och detta medför att försändelsen återgår till avsändaren. Härom är kanske i och för sig ej något att erinra. Men frågan är, om det överhuvud taget med det föreslagna processuella förfarandet kan ledas i bevis, att den värnpliktige brustit i sin skyldighet. Om den värnpliktige påstår, att han vidtagit en åtgärd som objektivt sett varit ägnad att leda till att postförsändelse vidarebefordrats till honom, lära i vart fall uppstå mycket stora svårigheter att motbevisa hans påstående. Enligt min uppfattning skulle den föreslagna avfattningen av straffbestämmelsen kunna leda till missbruk därigenom att straffyrkanden i stor utsträckning möttes med oriktiga påståenden, vilka ej kunde motbevisas. Därest länsstyrelse skall avdöma mål av ifrågasvarande slag, synes straffbestämmelsen böra anknytas till underlåtenhet att

iakttaga en viss bestämd, lätt fastställbar åtgärd, lämpligen såsom rullföringsnämnden föreslagit underlåtenhet att vid adressförändring göra anmälan på sätt i 34 § andra stycket sägs.

Mot en sådan bestämmelse kan visserligen erinras, att den i vissa fall skulle med straff belägga en värnpliktig som samvetsgrant vidtagit åtgärd för att post skall kunna komma honom tillhanda men gjort detta på ett annat sätt än som exemplifierats i 34 § andra stycket. Det torde emellertid kunna antagas, att, om post ej når sin adressat, denne i det övervägande flertalet fall ej vidtagit sådan åtgärd, som objektivt sett skulle vara ägnad att leda till det åsyftade resultatet.

På grund av vad sålunda anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta att i 37 § i Kungl. Maj:ts förslag till värnpliktslag orden "vidtaga åtgärd som i 34 § första stycket avses" utbytas mot orden "göra anmälan på sätt i 34 § andra stycket sägs".

Stockholm den 12 november 1941.

Folke Kylling.
